

PATVIRTINTA:

Skuodo Bartuvos progimnazijos direktoriaus

(dokumento sudarytojo pavadinimas)

2024m. vasario 28d. įsakymu Nr. 41-20

(data, dokumento rūšies pavadinimas)

ATLIEKANČIO VALYMO DARBUS

(darbuotojo profesijos pavadinimas)

DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 8**I. BENDROJI DALIS**

- 1.1. Patalpų valymą gali atlikti asmenys ne jaunesniems kaip 18 metų amžiaus, apmokyti dirbti šį darbą, pasitikrinę sveikatą, išklause gaisrinės saugos, įvadinį saugos ir sveikatos, saugos ir sveikatos darbo vietoje instruktavimus.
- 1.2. Darbuotojai periodiškai instruktuojami pagal įstaigoje nustatytą instruktavimo tvarką.
- 1.3. Papildomai darbuotojai darbo vietoje instruktuojami atsiradus naujiems arba pasikeitus darbo aplinkos rizikos veiksniams, keliantiems pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, perkėlus darbuotoją į kitą darbą arba pakeitus darbo vietą, technologinį procesą, darbo organizavimą, pakeitus arba modernizavus darbo priemones, pradedant naudoti naujas pavojingas ar kenksmingas medžiagas.
- 1.4. Darbuotojui draudžiama ateiti į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, naudoti narkotines bei toksines medžiagas.
- 1.5. Draudžiama atsinešti į įstaigos teritoriją, darbo vietą alkoholinius gėrimus, narkotines, chemines, sprogstamąsias medžiagas.
- 1.6. Darbuotojas, pastebėjęs kitą neblaivų darbuotoją, privalo apie tai nedelsdamas pranešti administracijai, esant reikalui, imtis priemonių galimai nelaimei užkirsti.
- 1.7. Darbuotojas privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus.
- 1.8. Darbo ir poilsio režimas:
 - 1.8.1. konkretus darbo ir poilsio režimas, papildomų ir specialių pertraukų skaičius, poilsio vieta nustatomi darbo tvarkos taisyklėse;
 - 1.8.2. pietų pertrauka ne trumpesnė kaip 30 min.
- 1.9. Vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui.
- 1.10. Rūkyti tik tam skirtose ženklaais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose.

- 1.11. Žinoti pirmines gaisro gesinimo priemones, jų veikimo principus, panaudojimo galimybes, savo veiksmus kilus gaisrui.
- 1.12. Asmens higienos reikalavimai:
 - 1.12.1. draudžiama eiti į visuomeninio maitinimo įstaigas apsirengus nešvariais darbo rūbais;
 - 1.12.2. nelaikyti kartu savo rūbų su darbo rūbais.
- 1.13. Apie darbo metu pastebėtus trūkumus, trukdančius saugiam darbui, priešgaisrinių ir darbo higienos reikalavimų vykdymui, pranešti darbų vadovui.
- 1.14. Pastebėjus, įrenginių, įrangos gedimus, darbus nutraukti ir pranešti tiesioginiam vadovui.
- 1.15. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti skubiąją medicinos pagalbą **bendruoju pagalbos telefonu –112.**
- 1.16. Darbuotojui pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma LR įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1. Profesinės rizikos veiksniai:

- 2.1.1. fizinė perkrova;
- 2.1.2. cheminės valymo, plovimo medžiagos – galimas apsinuodijimas arba gali sukelti žmogaus organų pakenkimą.
- 2.1.3. stiklo duženos, atsikišusios įvairios atplaišos ir aštrios briaunos – galimos traumos;
- 2.1.4. elektros srovės poveikis. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas, o kartais ištinka ir staigi mirtis;
- 2.1.5. užkrauto valomojo objekto praėjimai ir grindys – galimos traumos;
- 2.1.6. veikiantys elektros įrenginiai – galimos traumos;
- 2.1.7. COVID-19 virusas.

2.2. Saugos priemonės:

- 2.2.1. apsisaugojimui nuo elektros traumų reikia sekti, kad nebūtų pažeista laidų ir kabelių izoliacija, įrenginiai turi būti patikimai įžeminti;
- 2.2.2. saugantis nuo griuvimo, sausai išvalyti slidžias grindų dangas;
- 2.2.3. apsisaugojimui nuo rankų sužeidimų, pavojingų cheminių medžiagų - naudoti gumines pirštines;
- 2.2.4. apsisaugojimui nuo galimų traumų, naudoti tvarkingas darbo priemones (kibirus, šepečius);
- 2.2.5. apsisaugojimui nuo kritimo iš aukščio, naudoti tvarkingas paaukštinimo priemones; Nešiojamų kopėčių atramos turi būti apsaugotos nuo slydimo, pritvirtinant prie jų viršutinių ir apatinių

- 2.2.6. galų bet kokį kopėčioms nuslysti neleidžiantį įtaisą ar panaudojant kitus slydimą eliminuojančius būdus. Kopėčios, kuriomis lipama į darbo vietą, turi būti pakankamai ilgos, kad kyšotų virš paaukštinimo, ant kurio reikia užlipti. Naudojant daugiadales (sekcijines) sudedamąsias arba ištraukiamąsias kopėčias, atskiros jos dalys turi būti tvirtai sujungtos viena su kita ir fiksuotos. Mobilios (perstumiamos) kopėčios turi būti pastatytos stabiliai ir lipant jos neturi judėti;
- 2.2.7. atsižvelgus į krovinio kėlimo aukštį ir atstumą nuo darbuotojo kūno, reglamentuojamas krovinio svoris svyruoja nuo 3 iki 16 kilogramų moterims ir nuo 5 iki 25 kilogramų vyrams;
- 2.2.7. netoli darbo patalpos turi būti įrengti poilsio, asmeninės higienos kambariai, jie aprūpinti pirmosios pagalbos priemonėmis;
- 2.3. Būtinios asmeninės apsaugos priemonės:
- 2.3.1. chalatas ar kostiumas;
- 2.3.2. apsauginiai akiniai;
- 2.3.3. respiratorius-kaukė;
- 2.3.4. pirštinės (guminės);
- 2.3.5. apsauginės prijuostės (gumuotos);

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

- 3.1. Apsirengti tvarkingus ir atitinkamo dydžio darbo rūbus, užsisagstyti juos, patikrinti asmenines apsaugos darbe priemones.
- 3.2. Draudžiama dirbti su suplyšusiais, be sagų darbo rūbais su nukabusiais galais.
- 3.3. Vizualiai patikrinti ar veikia apšvietimas.
- 3.4. Apžiūrėti valymui skirtą patalpą (vietą), išjungti elektrinius prietaisus. Patogiai susistatyti stalus, kėdes ir išlaisvinti praėjimus.
- 3.5. Patikrinti darbo įrankius (kibirus, šepetčius, šluotas). Šiukšlinės ir kibirai privalo turėti tvarkingus, stipriai pritvirtintus lankelius ir rankenėles be aštrių briaunų ir atraižų. Draudžiama dirbti netvarkingais įrankiais.
- 3.6. Patikrinti valomus ir plaunamus langus, ar patikimai jie įtvirtinti ar uždaryti, nesutrūkę stiklai.
- 3.7. Pastebėjus, bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksnį, informuoti tiesioginį vadovą. Darbo nepradėti, tol, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

- 4.1. Valyti patalpas, rinkti šiukšles, blizginti langus reikia tada, kai darbo patalpose nėra vaikų ir dirbančiųjų.
- 4.2. Prieš plaunant grindis, reikia jas iššluoti, kad ant grindų neliktų kokių nors aštrių daiktų.
- 4.3. Nelaikyti kibirų, šluotų ir kitų pagalbinių priemonių praėjimuose.
- 4.4. Grindys turi būti plaunamos ant šluotkočio užvyniota grindų šluoste arba specialia grindų šluoste su kotu.
- 4.5. Šiukšles, atliekas krauti į specialiai tam skirtą vietą (tarą), nepalikti jų praėjimuose, kampuose ir neapšviestose vietose.
- 4.6. Pavojaingas chemines medžiagas saugoti uždaruose stikliniuose induose su užrašais, atskiroje, vėdinamoje ir užrakinamoje patalpoje.
- 4.7. Darbuotojas turi papildyti cheminių medžiagų atsargas, laikantis saugos ir sveikatos reikalavimų, naudojant asmeninės apsaugos priemones.
- 4.8. Grindų ar sienų plovimui naudoti muilą arba specialiąsias valymo priemones.
- 4.9. Praustuvų, klozetų valymui naudoti specialiąsias valymo priemones.
- 4.10. Klozetus ir tualetų grindis dezinfekuoti dezinfekuojančiomis priemonėmis.
- 4.11. Dirbant su dezinfekuojančiais skiediniais, būtina dėvėti gumines pirštines ir respiratorių.
- 4.12. Baigus darbą su dezinfekuojančiais skiediniais, būtina nuplauti gumines pirštines su muilu, nenusiėmus jų nuo rankų. Nuo rankų nusiimti tik švarias pirštines.
- 4.13. Šluostant nuo lubų ar karnizų dulkes, naudoti skečiamąsias kopėčias. Šio darbo metu reikia naudoti apsauginius akinius.
- 4.14. Skečiamosios kopėčios turi būti sukabintos specialiu kabliu, kad pačios neišsiskęstų, ir aprūpintos neslystančiais antgaliais.

- 4.15. Pasilipti ant kopėčių galima į tokį aukštį, kad paskutinė viršutinė pakopa būtų ne žemiau kaip krūtinės lygyje.
- 4.16. Langų valymui naudoti pailgintais kotais šepečius.
- 4.1. Darbuotojui draudžiama:
- 4.16.2. valyti aplink dirbančius mechanizmus;
 - 4.16.3. liesti rankomis arba įrankiais elektros laidus ir kitus įrengimus su elektros įtampa;
 - 4.16.4. lipti ant apšildymo, santechninių įrenginių, atsitiktinių pakylų (dėžių, ištrauktų stalčių, atidarytų durelių ir pan.);
 - 4.16.5. atremti kopėčias ir pačiam remtis į langų rėmus ar stiklus;
 - 4.16.6. valymui naudoti degius ir nežinomos paskirties skysčius ir rūgštis;
 - 4.16.7. valyti įskilusius ar suskilusius, nepakankamai įtvirtintus langų stiklus ir rėmus;
 - 4.16.8. drėgna šluoste, šepečiu, šluota arba rankomis liesti elektros laidus, elektros kištukinius lizdus, jungiklius, elektros įrenginius, atidaryti paskirstymo dėžutes ir skydelius;
 - 4.16.9. liesti nutrūkusius, su pažeista izoliacija laidus, netvarkingus kištukų lizdus, jungiklius, kitus elektros įtaisus;
 - 4.16.10. laikyti chemines medžiagas arti maisto produktų, buitinėse patalpose;
 - 4.16.11. dirbant su pavojingomis cheminėmis medžiagomis naudoti didesnę koncentraciją nei nurodyta pavojingos cheminės medžiagos instrukcijoje ar SDL.
- 4.17. Dirbant su valymo siurbliu pašalinti pašalinius daiktus, kurie gali trukdyti darbui su siurbliu.
- 4.18. Niekomet netraukti ir nekelti siurblio paėmus už laido.
- 4.19. Prieš valant ar aptarnaujant siurblį, elektros laido kištuką išjungti iš elektros tinklo lizdo.
- 4.20. Reguliariai tikrinti, ar laidas nepažeistas.
- 4.21. Niekomet nenaudoti dulkių siurblio pažeistu elektros laidu.
- 4.22. Siurblys turi stovėti ant tvirto paviršiaus.

- 4.23. Valant patalpas, saugotis įvairių kliuvinių, galvos sumušimų ir kt.
- 4.24. Kuomet užsikemša antgalis, vamzdis arba žarna. Tokiu atveju siurbį išjungti iš elektros tinklo ir leisti jam atvėsti. Išvalyti užsikimšimą ir pakeisti filtrą.
- 4.24. Vamzdžius ir žarną valyti pailga šluotele ar pan.
- 4.25. Išjungti siurbį iš elektros tinklo keičiant antgalius ar filtrus.
- 4.26. Pritvirtinti siurbimo antgalius atitinkančius siurbimo operaciją.
- 4.27. Draudžiama palikti veikiantį siurbį be priežiūros. Pasišalinus nors trumpam išjungti siurbį iš elektros tinklo.
- 4.28. Elektrosaugos reikalavimai:
 - 4.28.1. taisyti, valyti veikiančius elektros įrenginius gali tik elektrotechninis personalas;
 - 4.28.2. kambariuose, patalpose valyti dulkes nuo šviestuvų, stalinių elektros lempų galima tik išjungus juos iš elektros tinklo sausu šepečiu su dielektriniu kotu;
 - 4.28.3. draudžiama liesti drėgna šluoste, šepečiu, šluota arba rankomis elektros laidus, kištukinius lizdus, jungiklius, elektros įrenginius, atidaryti paskirstymo dėžutes ir skydelius;
 - 4.28.4. naudoti dulkių siurblius, grindų blizgintuvus ir kitus elektros prietaisus leidžiama valytojui, žinančiam šių prietaisų veikimo principus.
 - 4.28.5. elektros prietaisai turi būti techniškai tvarkingi, su nepažeista izoliacija, lanksčiu laidu ir nepažeista šakute;
 - 4.28.6. valytojui draudžiama pačiam remontuoti elektros prietaisus;
- 4.29. Pastebėjus patalpose elektrosaugos pažeidimų, nedelsiant nutraukti darbą ir informuoti tiesioginį vadovą. Imtis saugumo priemonių.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

- 5.1. Jei rūgščių pateko ant veido, rankų, drabužių, nuplauti jas stipria vandens srove, o po to neutralizuoti sodos tirpalu.
- 5.2. Susipjauščius rankas stiklu, pirmiausia pašalinti iš žaizdos stiklo šukes, po to žaizdą praplauti vandeniu, subintuoti.
- 5.3. Įvykus avarijai, nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą ir išeiti iš pavojingos zonos.
- 5.4. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina pranešti tiesioginiam vadovui, kreiptis į medicinos punktą, o reikalui esant, iškviesti greitąją medicininę pagalbą ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu, jei tai negresia darbuotojų gyvybei.
- 5.5. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo, reikia pačiam per kitus asmenis apie atsitikimą ir jo aplinkybes pranešti tiesioginiam vadovui.
- 5.6. Kilus gaisrui:

- 5.6.1. elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją;
- 5.6.2. iškviesti ugniagesius, kreiptis į **Bendrajį pagalbos centrą Nr. 112**;
- 5.6.3. evakuoti žmones;
- 5.6.4. gaisrą gesinti gaisro židinį visomis turimomis priemonėmis;
- 5.6.5. informuoti tiesioginį vadovą;
- 5.6.6. darbo vietą ir įrenginių būklę iki bus pradėtas tirti nelaimingas atsitikimas, reikia išlaikyti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 6.1. Patikrinti, ar neliko neuždarytų langų, įjungtų elektros įrenginių, apšvietimo, gaisro sukeliančių medžiagų ir priemonių.
- 6.2. Sudėti įrankius, inventorių, įrenginius, darbo rūbus į tam skirtą vietą.
- 6.3. Nusiimti AAP.
- 6.4. Nusivilkti darbo rūbus, apžiūrėti, ar jie tvarkingi ir švarūs, padėti į jiems skirtą vietą.
- 6.5. Šiltu vandeniu su muilu nusiplauti rankas ir nusiprausti.
- 6.6. Informuoti tiesioginį vadovą apie darbo metu gautas traumas, susijusias su darbu, ūmius sveikatos sutrikimus.